

POLIISI
POLIISIAMMATTIKORKEAKOULU

Muistio sakon ja liikennevirhemaksun määräämisestä

Tiedoksianto asiakkaalle ja vinkkejä teontarkenteen valintaan

5/2021

**Jasmi Järvinen
&
Petra Riipinen**

Sisällys:

Yleistä sakoista ja liikennevirhemaksuista	1
Sakkojen ja liikennevirhemaksujen yhdistäminen	3
Rikesakkomääräys	4
Sakkomääräys	5
Sakkovaatimus	6
Rangaistusvaatimus	7
Liikennevirhemaksu	8
Vinkkejä oikean teontarkenteen löytämiseen yleisissä liikenne rikoksissa	9

Yleistä sakoista ja liikennevirhemaksuista

Sakkomenettely

- Tuomioistuimen ulkopuolella tapahtuva sakkoasian kirjallinen käsittely ja ratkaisu.

Milloin sakkomenettelyä voidaan käyttää?

- Yksinkertainen ja selvä rikosasia
- Säädetty rangaistus rikesakko, sakko tai enintään kuusi kuukautta vankeutta
- Enintään 1000 euron menettämisseuraamus
- Asianosaiset suostuvat sakkomenettelyn käyttöön
- Asianomistajalla ei ole asiassa yksityisoikeudellisia vaatimuksia

Suostumus sakkomenettelyn käyttöön

- Suostumus asian ratkaisemiseen sakkomenettelyssä:
 - Asianosainen suostuu siihen, että asia ratkaistaan tuomioistuimen ulkopuolella viranomaisen määräämällä rikesakolla tai sakolla.
- Luopuminen oikeudesta suulliseen käsittelyyn:
 - Asianosainen suostuu siihen, että asia ratkaistaan ilman tuomioistuimessa järjestettävää suullista oikeudenkäyntiä.
- Jos asianomistaja ei vaadi asiassa rangaistusta, häneltä ei tarvita suostumusta sakkomenettelyn käyttöön.

Rikosuhrimaksu

- Rikoksen tekijöiltä perittävä maksu, jolla rahoitetaan rikoksen uhrien tukipalveluita.
- Sakkomenettelyyn soveltuvissa teoissa rikosuhrimaksun suuruus on 40 euroa.
- Määrätään teoista joissa:
 - epäilty on vähintään 18 vuotta täyttänyt
 - teosta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta
 - rikosuhrimaksu ei ole sakon loppusummaa suurempi.

Sakon maksaminen osissa

- Mikäli sakkoa tai liikennevirhemaksua ei ole eräpäivään mennessä maksettu kokonaisuudessaan, Oikeusrekisterikeskus lähettää asiassa maksukehotuksen.
- Maksukehotuksessa ilmoitettuun eräpäivään asti sakkoa voi maksaa minkä tahansa suuruisissa osissa käyttämällä aina samaa, sakkolomakkeessa ilmoitettua viitenumeroa.
- Maksukehotuksen mukana asiakas saa ohjeet, miten hakea lisää aikaa maksun suorittamiseen.

Sakon muuntokelpoisuus

- Poliisin ja syyttäjän määräämiä sakkoja ei voida muuntaa vankeudeksi.
- Mikäli asiakas ei suostu asian käsittelyyn sakkomenettelyssä ja asia etenee tuomioistuimen ratkaistavaksi, tuomioistuimen määräämä sakkorangaistus muunnetaan vankeudeksi, ellei asiakas maksa sakkoa.

Sakkojen ja liikennevirhemaksujen yhdistäminen ja korottaminen

Jos epäilty syyllistyy samalla teolla useampaan sakolla tai liikennevirhemaksulla käsiteltävään rikokseen, määrätään hänelle teoista yhdistetty rangaistus.

Kaksi tai useampi sakko

- Teoista seuraava ankarin rangaistus määrätään maksettavaksi kokonaan. Muut sakolla käsiteltävät teot lisäävät päivsakkojen lukumäärää kolmasosalla yksittäisen rikoksen päiväsaikoista (yhteinen sakkorangaistus).

Sakko ja rikesakko

- Sakkorangaistuksen tai yhteisen sakkorangaistuksen summaa korotetaan 40 eurolla. Mikäli sakkorangaistus on summaltaan alempi kuin samalla kertaa määrättävistä rikesakoista ankarin, korotetaan sakkorangaistus ankarimman rikesakon suuruiseksi, jonka jälkeen summaan lisätään 40 euron korotus.

Kaksi tai useampi rikesakko

- Seuraamukseltaan ankarin rikesakko määrätään kokonaisuudessaan, ja sitä korotetaan 40 eurolla.

Sakko tai rikesakko ja liikennevirhemaksu

- Seuraamus määrätään ainoastaan sakolla ja rikesakolla käsiteltävistä teoista.
- Liikennevirhemaksua ei määrätä lainkaan.

Kaksi tai useampi liikennevirhemaksu

- Seuraamukseltaan ankarin liikennevirhemaksu määrätään kokonaisuudessaan, ja sitä korotetaan 40 eurolla.

APR-korotus:

- Suurin ylinopeudesta määrättävä liikennevirhemaksu on suuruudeltaan 200 euroa.
- Mikäli sakolla käsiteltävässä ylinopeustapauksessa päivsakkojen summa jää alle suurimman määrättävän liikennevirhemaksun, sakon summa korotetaan 200 euroon.

Kiinteäsummainen seuraamus
rikesakkolaissa määritellyistä
rikkomuksista, esim.

- Järjestysrikkomukset
- Alkoholirikkomukset
- Toisen vahingoittamiseen
soveltuvan esineen hallussapito
- Roskaaminen

Epäilty **suostuu sakkomenettelyyn**
ja **luopuu oikeudesta suulliseen**
käsittelyyn.

→ Jos epäilty **ei anna**
suostumustaan, siirry
kohtaan
Rangaistusvaatimus s. 7

Rikesakkomääräys RIM

Asia ratkaistaan
poliisin
määräyksellä:

Kun sakko on
annettu tiedoksi,
suostumusta ei voi
enää peruuttaa.

30 päivää aikaa maksaa sakko.

Jos sakkoa ei maksa,
Oikeusrekisterikeskus lähettää
maksukehotuksen.

Maksukehotuksen yhteydessä
tulee ohjeet, jolla voi hakea
lisääikää sakon maksamiseen.

Maksamaton rikesakko siirtyy
ulosottoon, rikesakkoa **ei**
muunneta vankeudeksi.

Muutosta voi hakea
valittamalla kirjallisesti
tekopaikan
käräjäoikeuteen 30
päivän kuluessa
tiedoksiannosta.

Muutoksenhakuosoite
ja valituksen viimeinen
päivämäärä tulostuu
sakkolomakkeelle.

SML 3§:ssä luetellut rikokset, kun yksittäisestä teosta säädetty seuraamus on **enintään 20 päiväsakkoa**, esim.

- Suurin osa liikenne rikoksista
- Kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta
- Näpistys

Epäilty **suostuu sakkomenettelyyn ja luopuu oikeudesta suulliseen käsittelyyn**

→ Jos epäilty **ei anna suostumustaan**, siirry kohtaan *Rangaistusvaatimus s. 7*

Epäilty **hyväksyy tulotietonsa**

→ Jos epäilty **ei hyväksy tulotietoja**, siirry kohtaan *Sakkovaatimus s. 6*

Sakkomääräys SAM

Asia ratkaistaan **poliisin** määräyksellä:

Kun sakko on annettu tiedoksi, suostumusta ei voi enää peruuttaa.

30 päivää aikaa maksaa sakko.

Jos sakkoa ei maksa, Oikeusrekisterikeskus lähettää maksukehotuksen.

Maksukehotuksen yhteydessä tulee ohjeet, jolla voi hakea lisäaikaa sakon maksamiseen.

Maksamaton sakko siirtyy ulosottoon, sakkoa **ei muunneta** vankeudeksi.

Muutosta voi hakea valittamalla kirjallisesti **tekopaikan** käräjäoikeuteen 30 päivän kuluessa tiedoksiannosta.

Muutoksenhakuosoite ja valituksen viimeinen päivämäärä tulostuu sakkolomakkeelle.

Yksittäisestä teosta **yli 20 päiväsakon** seuraamus, esim.

- Rattijuopumus
- Ylinopeus

TAI

Sakolla käsiteltävät rikokset, joita ei ole lueteltu SML 3§:ssä, esim.

- Lievä pahoinpitely
- Lievä vahingonteko
- Lievä petos

TAI

Sakkomääräyksellä käsiteltävät rikokset, kun epäilty **ei hyväksy tulotietojaan.**

Epäilty **suostuu sakkomenettelyyn ja luopuu oikeudesta suulliseen käsittelyyn**

→ Jos epäilty **ei anna suostumustaan**, siirry kohtaan *Rangaistusvaatimus s. 7*

Jos epäilty kiistää tulotietonsa

→ **kirjallinen selvitys muuttuneista tulotiedoista** 14 päivän kuluessa sakon tiedoksiannosta minkä tahansa syyttäjäalueen toimipaikkaan, yhteystiedot www.oikeus.fi

Sakkovaatimus SAV

Asia ratkaistaan **syyttäjän** määräyksellä:

Sakkovaatimus toimitetaan tiedoksiannon jälkeen syyttäjälle vahvistettavaksi.

Syyttäjä antaa asiassa rangaistusmääräyksen aikaisintaan 14 päivän kuluttua.

Suostumuksen sakkomenettelyyn voi peruuttaa, kunnes syyttäjä on antanut asiassa ratkaisun.

Sakossa ei ole eräpäivää, mutta sakon voi halutessaan maksaa sakkovaatimuksen maksutietojen perusteella.

Maksuvelvollisuus syntyy, kun syyttäjä on antanut asiassa rangaistusmääräyksen
→ 30 päivää maksuaikaa.

Jos sakkoa ei maksa, Oikeusrekisterikeskus lähettää maksukehotuksen.

Maksukehotuksen yhteydessä tulee ohjeet, jolla voi hakea lisäaikaa sakon maksamiseen.

Maksamaton sakko siirtyy ulosottoon, sakkoa **ei muunneta** vankeudeksi.

Muutosta voi hakea valittamalla kirjallisesti **tekopaikan** käräjäoikeuteen 30 päivän kuluessa syyttäjän antamasta rangaistusmääräyksestä.

Muutoksenhakuosoite ja valituksen viimeinen päivämäärä tulostuu syyttäjän antamaan rangaistusmääräykseen.

Sakkomenettelyyn soveltuva teko,
jossa pohjalla

- **Rikesakkomääräys,**
- **Sakkomääräys**
tai
- **Sakkovaatimus**

Epäilty

EI suostu sakkomenettelyyn

ja/tai

**EI luovu oikeudesta suulliseen
käsittelyyn.**

Rangaistusvaatimus RAV

Annetaan asiakkaalle joka tapauksessa tiedoksi rangaistusvaatimus, jossa ilmoitetaan sakon maksutiedot.

Mikäli asiakas **maksaa sakon kokonaan tai edes osittain 30 päivän kuluessa** tiedoksiannosta, katsotaan hänen suostuneen sakkomenettelyyn

→ muuttuu vaatimuksen pohjalla olleeksi sakkolajiksi.

Jos asiakas ei anna suostumustaan maksamalla sakkoa, asia siirtyy 30 päivän kuluttua normaaliin esitutkintaprosessiin.

Jos asiakas ei todennäköisesti tule jälkikäteenkään antamaan suostumustaan sakkomenettelyyn käyttöön maksamalla sakon, voidaan epäillyn (mahdollisuuksien mukaan myös asianomistajan/todistajan) **kuulustelu suorittaa välittömästi.**

Jos asiakas maksaa sakon kokonaan tai osittain, asia ratkaistaan syyttäjän tai poliisin määräyksellä. Syyttäjän ja poliisin määräämää sakkoa **ei muunneta vankeudeksi.**

Jos asiakas ei maksa sakkoa, asia siirtyy esitutkintaan, ja se ratkaistaan tuomioistuimen päätöksellä. Tuomioistuimen määräämä sakko **voidaan muuntaa vankeudeksi.**

Kiinteäsummainen **hallinnollinen maksuseuraamus** tieliikennelaissa, ajoneuvolaissa ja ajokorttilaissa määritellyistä rikkomuksista.

Jos epäilty syyllistyy samalla teolla myös sakolla tai rikesakolla käsiteltäviin tekoihin, liikennevirhemaksua **EI MÄÄRÄTÄ LAINKAAN!**

Esim.

- Matkapuhelimen käyttö ajon aikana
- Turvavyön käyttämättä jättäminen
- Alle 20 km/h ylinopeus
- Katsastamaton ajoneuvo
- Punaisen liikennevalon noudattamatta jättäminen
- STOP-merkin noudattamatta jättäminen

Liikennevirhemaksu LIM

Asiakkaalle annettava **tilaisuus tulla kuulluksi asiassa** (mutta ei ole pakko lausua mitään).

Alaikäisen huoltajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi

→ jos ei mahdollista välittömästi, maksulomaketta ei tulosteta, vaan se lähetetään Liikejärjestelmään, jonka kautta hoidetaan edustajan kuuleminen ja maksun tiedoksianto.

30 päivää maksuaikaa.

Jos liikennevirhemaksua ei maksa, Oikeusrekisterikeskus lähettää maksukehotuksen.

Maksukehotuksen yhteydessä tulee ohjeet, jolla voi hakea lisää aikaa liikennevirhemaksun maksamiseen.

Maksamaton LIM siirtyy ulosottoon, sitä **ei muunneta** vankeudeksi.

Oikaisuvaatimus kirjallisesti maksun määränneelle viranomaiselle 30 päivän kuluessa maksun tiedoksisaamisesta.

Oikaisupäätökseen voi hakea muutosta valittamalla kirjallisesti hallinto-oikeuteen.

Ajo-oikeuteen vaikuttavat liikenerikkomukset:

- Viestintävälineen käyttö ajon aikana.
- Nopeuden ylitys vähintään 10km/h enintään 60km/h alueella.
 - Nopeuden ylitys vähintään 15km/h yli 60km/h alueella.
 - Punaisen liikennevalon noudattamatta jättäminen.

Ajokieltoon määrätään, jos toistuvia rikkomuksia on vähintään **kolme vuodessa** tai **neljä kahdessa vuodessa** (lyhytaikaisella auton ajokortilla kaksi rikkomusta vuodessa tai kolme kahdessa vuodessa).

Vinkkejä oikean teontarkenteen löytämiseen yleisissä liikennerikoksissa

Kaistalta ajautuminen moottorikäyttöisellä ajoneuvolla

- SYY:
 - ajonopeus
 - huolimattomuus
 - ajoneuvon hallinnan menettäminen
- HAKUSANA:
 - omalta ajokaistalta toiselle ajokaistalle #2023
 - vastaan tulevan liikenteen ajokaistalle #2025

Liikenteen haittaaminen ja häiritseminen

- SYY:
 - tarpeeton tai häiritsevä ajotapa
 - esteenä oleminen
 - esteen tekeminen
- HAKUSANA:
 - pysäyttäessään risteykseen #6200
 - aukaisi ajoneuvon oven #10121
 - tarpeettomasti ja häiritsevästi #18044, H57.118
 - etu- tai takapyörä ylös kohotettuna #18045

Törmäys moottorikäyttöisellä ajoneuvolla

- SYY:
 - puutteellinen etäisyys
 - peruuttaminen
 - kääntyminen
 - kaistan vaihto
- HAKUSANA:
 - puutteellisen etäisyyden #2027
 - peruutti törmäten #2029
 - käänsi ajoneuvoa törmäten #2031
 - sivusuunnassa törmäten #2033

Ulosajo
moottorikäyttöisellä
ajoneuvolla

- SYY:
 - ajonopeus
 - huolimattomuus
- HAKUSANA:
 - suistui #2013
 - luisui #2015

Ajoneuvon varusteet,
kunto ja rakenne

- SYY:
 - liikenteeseen soveltumaton ajoneuvo
 - määräysten vastainen ajoneuvo
- HAKUSANA:
 - liikenteeseen soveltumatonta #19060
 - varusteiltaan, kunnoltaan tai rakenteeltaan määräysten vastaista #19061

Piittaamattomuus

- SYY:
 - tieliikennelain tai ajoneuvolain noudattamatta jättäminen
- HAKUSANA:
 - piittamattomuutta #17037